ГАРРІ ГАРРІСОН

ОСТАННЯ БИТВА

Harry Harrison. The Final Battle 1970

Анотація

Після того, як було винайдено Абсолютну Зброю, будь-яка війна стала безглуздою. А хто так вважав і що таке Абсолютна Зброя?

Увечері після обіду для нас, дітей, немає нічого приємнішого, ніж сидіти перед вогнищем і слухати батьківські оповідання.

Ви можете сказати, що на тлі незліченної безлічі сучасних розваг це звучить по-дурному або старомодно, але, кажучи так, все ж пробачте, якщо я відповім поблажливою посмішкою.

Мені вісімнадцять років, і я вже розпрощався з усіма іншими дитячими звичками. Але батько — справжній оратор, і його історії сплітають чарівні сіті, які, як і в минулі роки, продовжують зв'язувати мене, але, правду кажучи, мені це подобається. Незважаючи на те, що ми виграли війну, багато чого позбулися за цей час, а світ зовні жорстокий і грубий, я збираюся залишатися молодим як можна довше.

— Розкажи нам про останню битву, — саме про це діти зазвичай просять батька, і саме про неї він найчастіше і розповідає. Хоча ми знаємо цю історію з початку до кінця, вона все одно залишається страшною, але ж немає нічого приємнішого, ніж як слід налякатися перед сном, щоб мурахи пробігли по спині.

Батько бере своє пиво, повільно потягує його, потім струшує клапті піни з вусів. Це сигнал, що він готовий приступити до розповіді.

— Війна — це справжнє лайно. Ніколи не забувайте про це, — каже він, і двоє молодших хихочуть, тому що якщо вони вимовлять це слово, то їх змусять мити рота. — Війна — це лайно. Так було завжди, і я вам усе це розповідаю, щоб ви ніколи не забували про це. Ми отримали перемогу в останній битві останньої війни, і багато хороших людей віддало життя заради цієї перемоги, і тепер, коли усе скінчилося, я хочу, щоб ви завжди про це пам'ятали. Вони загинули заради того, щоб ви могли жити. І ніколи, ніколи більше не воювати.

Передусім викиньте з голів думку про те, що в битві може бути якесь благородство або краса. Нічого подібного немає. Цей міф знехтуваний вже дуже давно, а початок він бере, напевно, в доісторичні часи, коли війна була рукопашною сутичкою, в якій чоловік один на один перед входом в печеру захищав свій будинок від загарбника. Ті дні давно пішли в небуття, і те, що було добре для індивідуума, може означати смерть для цивілізованого суспільства. Адже для них це означало смерть, чи не так?

Великі серйозні очі батька вдивляються в обличчя слухачів, але ніхто з нас не бажає зустрітися з ним поглядом. Чомусь ми відчуваємо себе винними, хоча більшість з нас була народжена вже після війни.

— Ми виграли війну, але вона не може вважатися виграною по-справжньому, якщо ми не винесемо з неї урок. Супротивник міг винайти Абсолютну Зброю раніше за нас, і якби так сталося, то зі світу зникли б ми, а не він, і ви ніколи не повинні забувати про це. Одна і та ж примха історії врятувала нашу культуру і зруйнувала їхню. І, обмірковуючи значення цієї випадковості, ми повинні визнати — воно полягає в тому, щоб хоч трохи навчити нас упокоренню. Ми не боги, і ми не досконалі — і ми повинні відмовитися від війни як способу залагоджувати розбіжності між людьми. Я був там, я вбивав, і я знаю, про що кажу.

А потім настає момент, якого ми давно чекаємо, затамувавши подих.

— Ось вона, — каже батько. Він встає і піднімає руку над головою. — Ось вона, зброя, що вбиває здалека. Абсолютна Зброя.

Батько змахує луком над головою; його фігура у світлі вогнища набуває справжнього драматизму, а тінь тягнеться через усю печеру і лягає на протилежну стіну. Навіть малюки перестають вишукувати бліх в шкірах, в які їх загорнули, і дивляться, роззявивши роти.

— Людина з палицею, кам'яним ножем або списом не може встояти перед луком. Ми виграли нашу війну, і тепер повинні використовувати цю зброю тільки в мирних цілях — для полювання на лосів і мамонтів. Це наше майбутнє.

Він посміхається і акуратно вішає лук на вбитий в стіну кілочок.

— Тепер, з появою лука, війна стала занадто жахливою. Настала ера вічного миру.